

w.; 3) prof. dr hab. Marek Wilczyński (UP Kraków), *Ludy znad mórz północnych nad Morzem Śródziemnym. Germańskie królestwa w strefie śródziemnomorskiej i „morskie akcenty” w ich polityce wobec Imperium Romanum w V i VI w. n.e.*

Rektor Uniwersytetu Szczecińskiego, prof. dr hab. Edward Włodarczyk, napisał przed Zjazdem: „W dniach od 17 do 21 września tego roku Szczecin będzie gościł blisko 2 tys. specjalistów historyków polskich i zagranicznych, którzy wezmą udział w obradach XIX Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich. Towarzyszyć im będą setki nauczycieli, uczniów i pasjonatów historii”¹². Zapowiedź ta, w świetle przedstawionych wyżej statystyk, nie sprawdziła się, podobnie jak inna, zawarta w oficjalnym informatorze zjazdowym, zgodnie z którą na uroczystej inauguracji Zjazdu miał być obecny Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Bronisław Komorowski¹³.

Słowa uznania należą się organizatorom Zjazdu, czyli pracownikom i studentom Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych Wydziału Humanistycznego US, za dobrą organizację tego bardzo dużego kongresu.

Piotr Kochanek – Lublin, KUL

6. ANTROPOLOGIA DUCHOWA OJCÓW KOŚCIOŁA (Sekcja Patrystyczna, Gniezno, 22-24 IX 2014)

W dniach 22-24 września 2014 r. odbył się doroczny zjazd Sekcji Patrystycznej przy Komisji ds. Nauki Katolickiej Konferencji Episkopatu Polski. Gospodarzem spotkania było Prymasowskie Wyższe Seminarium Duchowne w Gnieźnie (ul. Seminaryjna 2), a głównym jego organizatorem był ks. prof. dr hab. Bogdan Czyżewski. Zjazd połączony był z dwoma ważnymi wydarzeniami: konferencją naukową, której temat brzmiał *Antropologia duchowa Ojców Kościoła* oraz uroczystością wręczenia **Księgi Jubileuszowej ks. prof. dr hab. Augustynowi Eckmannowi** z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie, wybitnemu znawcy myśli św. Augustyna, z okazji 70-lecia urodzin i 35-lecia pracy naukowo-dydaktycznej.

Spotkanie nieoficjalnie rozpoczęło się w poniedziałek (22 IX) wieczorem podczas kolacji. Natomiast pierwszy dzień obrad – wtorek (23 IX) rozpoczął się wspólną Eucharystią sprawowaną o godz. 7.30 w kaplicy seminaryjnej, której przewodniczył Jego Ekscelencja Ksiądz Arcybiskup dr Wojciech Polak, Prymas Polski. Pierwszą część sesji przedpołudniowej otworzył Prezes Sekcji Patrystycznej, ks. prof. dr hab. Mariusz Szram, a następnie przekazał prowadzenie obrad ks. prof. dr hab. Bogdanowi Częszowi z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W czasie tej części spotkania swoje referaty i komunikaty wygłosili następujący prelegenci: 1) ks. dr Aleksy Kowalski (Wyższe Seminarium Duchowne Archidiecezji Częstochowskiej), *Zagadnienie personalizmu w „Protreptyku” Klemensa Aleksandryjskiego*; 2) ks. dr hab. Waldemar Turek (Pontificia Università Urbaniana w Rzymie): *Godność ciała ludzkiego według Tertuliana*; 3) dr Helena Karczewska (UKSW), *Wpływ ciała, duszy i woli na wybór człowieka pomiędzy dobrem a złem w nauczaniu św. Hilarego*

¹² E. Włodarczyk, *O potrzebie dyskusji historycznych*, w: *Wielka Historia w Szczecinie i na Pomorzu*, red. M. Cieśluk – B. Patlewicz – P. Briks, Szczecin 2014, 02.

¹³ *XIX Powszechny Zjazd Historyków Polskich*, s. 41. Warto przypomnieć, że Prezydent jest absolwentem historii Uniwersytetu Warszawskiego (1977).

z *Poitiers*; 4) ks. dr Mirosław Mejnert (UKSW), *Początkowa nieśmiertelność człowieka a zmartwychwstanie ciała u Metodego z Olimpu*; 5) dr Jolanta Dybała (Łódź), *Stworzenie kobiety w rozumieniu Jana Chryzostoma*. Po ostatniej prelekcji miała miejsce dyskusja i krótka przerwa kawowa.

Druga część sesji przedpołudniowej rozpoczęła się o godz. 11.30. W czasie jej trwania zostały wygłoszone trzy referaty, przy czym referat drugi był dwugłosem: 1) ks. dr hab. Leszek Misiarczyk, prof. UKSW, *Antropologia trychotomiczna Ewagriusza z Pontu*; dr Karolina Kochańczyk-Bonińska – dr Marta Przyszchowska (UKSW), *Jedność ludzkiej natury według Grzegorza z Nyssy. Podział na płcie a uczestnictwo jednostek w ludzkiej naturze*; ks. dr Arkadiusz Nocoń (Pontificia Università Gregoriana w Rzymie), *Przebóstwienie człowieka w pismach Jana Kasjana*. Również tę część spotkania zakończyła dyskusja.

Po obiedzie uczestnicy spotkania mieli możliwość zwiedzenia Wzgórza Lecha i zapoznania się z interesującymi zabytkami znajdującymi się w Gnieźnie. Jedna grupa patrologów udała się do Archikatedry Gnieźnieńskiej, gdzie miała okazję do zapoznania się z wynikami prac archeologicznych prowadzonych w podziemiach tej niezwykle interesującej budowli. Natomiast druga grupa udała się do archiwum i Muzeum Archidiecezji Gnieźnieńskiej znajdującego się tuż przy Archikatedrze.

O godz. 15.00 rozpoczęła się Uroczystość Wręczenia Księgi Jubileuszowej (okolicznościowego tomu „Vox Patrum”) ks. prof. dr. hab. Augustynowi Eckmannowi z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie. Uroczystość prowadził Prezes Sekcji Patrystycznej – ks. prof. dr hab. Mariusz Szram, a swą obecnością zaszczycił Jubilat i zgromadzonych gości Prymas Polski – Ksiądz Arcybiskup dr Wojciech Polak, który w krótkim przemówieniu wspomniął o zasługach Dostojnego Jubilata dla Episkopatu Polski przy tłumaczeniu różnych dokumentów. W czasie sesji jubileuszowej głos zabierali jeszcze przedstawiciele różnych środowisk naukowych, m.in. ks. dr hab. Tadeusz Gacia, prof. KUL, podkreślając zasługi Jubilata na polu dydaktyczno-naukowym. Wręczenia Księgi Jubileuszowej dokonał Prymas Polski wspólnie z Prezesem Sekcji Patrystycznej i Redaktorem Naczelnym „Vox Patrum” – ks. dr hab. Piotrem Szczurem, prof. KUL. Po uroczystości jubileuszowej odbyło się spotkanie przy kawie.

O godz. 17.45 rozpoczęła się sesja popołudniowa, której przewodniczył ks. dr hab. Norbert Widok, prof. UO. W czasie tej sesji odbyły się prezentacje doktorskie. Przedstawienia wyników przeprowadzonych badań i zaprezentowania przygotowanych rozpraw doktorskich dokonało pięcioro młodych patrologów: 1) dr Anna Głusiuk (Warszawa), *Vita Christinae monalis prope monasterium S. Albani: editio cum adiectis commentariis criticis et ad auctoris vitae descriptionem pertinentibus*; 2) dr Kinga Puchała (Warszawa), *Rola Rzymianek w starożytnej chrystianizacji (I-V w.) na podstawie literatury patrystycznej i współczesnej*; 3) dr Magdalena Józwiak (Wrocław), *„Komentarz do historii Hioba” Filipa Prezbitera*; 4) ks. dr Jarosław Bogacz (Poznań), *Recepcja opowiadania o mitycznym ptaku Feniksie w literaturze patrystycznej oraz ikonografii chrześcijańskiej*; 5) ks. dr Damian Dolnicki (Opole), *Rola czystości w drodze chrześcijańskiej doskonałości w nauczaniu Jana Kasjana*. Po prezentacjach doktorskich miała miejsce dyskusja związana z przedstawionymi doktoratami.

Ten bogaty w wydarzenia dzień spotkania patrologów zakończył raut połączony ze spotkaniem informacyjnym, w czasie którego przedstawiono aktualia wydawnicze, plan tematyczny „Vox Patrum”, planowane konferencje naukowe oraz poruszono inne

sprawy bieżące. W czasie tej części spotkania, ks. dr hab. Andrzej Uciecha z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach odczytał list ks. prof. dr. hab. Wincentego Myszora, następującej treści:

Szanowny Księżo Prezesie,
Uczestnicy zjazdu Sekcji Patrystycznej w Gnieźnie w roku 2014,

Pragnę skorzystać z tej wyjątkowej okazji, bo zdarzającej się jeden raz w roku, a mianowicie z konferencji organizowanej przez Sekcję Patrystyczną przy Komisji ds. Nauki Katolickiej Konferencji Episkopatu Polski. Konferencja ta jest wyjątkowa, gdyż gromadzi większość polskich patrologów i historyków chrześcijańskiej starożytności, a więc jest wyjątkowa ze względu na liczbę uczestników, wielu wykładowców seminariów duchownych a także uczelni, kościelnych i państwowych. Korzystam więc z tej okazji by przed tak licznym gronem uczonych Koleżanek, Kolegów, profesorów i studentów, wyrazić moją wdzięczność za 57. tom „Vox Patrum”, który nosi podtytuł: „**Księga Jubileuszowa Księdza Profesora Wincentego Myszora**”. Zbiór patrystycznych studiów i tłumaczeń został przygotowany pod kierunkiem ks. prof. Stanisława Longosza, i – jak się domyślam – także przez nową instytucję – Redakcję „Vox Patrum”, funkcjonującą w ramach Instytutu Historii Kościoła i Patrologii na Wydziale Teologii KUL, kierowaną przez ks. dr hab. Piotra Szczura, prof. KUL. Obecny Redaktor „Vox Patrum” przesłał mi ostatnio w luksusowej oprawie wzmiankowaną „**Księgę Jubileuszową**”, i to jak wspominał w liście przewodnim tego daru, w prawdziwie introligatorskim majstersztyku, staraniem i sumptem Sekcji Patrystycznej przy Komisji ds. Nauki Katolickiej Konferencji Episkopatu Polski, której przewodzi Prezes – ks. prof. dr hab. Mariusz Szram. Wobec tych Kolegów na niwie patrystycznej zaciągnąłem szczególnie dług wdzięczności.

Dziękuję w szczególным wyrazie wdzięczności wszystkim autorom artykułów, i tłumaczeń opublikowanych w jubileuszowym tomie „Vox Patrum”. Wielu Autorów tych opracowań, jako wyraz uprzejmości wobec moich zainteresowań naukowych, uwzględniło w swoich opracowaniach tematykę gnostyckiej teologii, tłumaczeń gnostyckich źródeł, polemikę z teologią gnostyków autorów kościelnych, Ireneusza z Lyonu, Tertuliana, Hipolita czy Orygenesusa. Lektura tych opracowań znacząco poszerza moją wiedzę w tym zakresie. Wielu Kolegów i Koleżanek podjęło tematykę artykułów według własnych zainteresowań naukowych. Tu nie muszę specjalnie zaznaczać, w jak wielkim stopniu inspirują i poszerzają moje zainteresowania. Jestem pewien także, że ta jubileuszowa okazja zachęci wielu czytelników do lektury Ojców Kościoła. Taki jest zresztą sens i cel ksiąg jubileuszowych wśród pracowników naukowych: wykorzystać daną okazję i zwrócić uwagę nie tyle na osobę jubilata, ile na tematykę naukową, którą się zajmuje.

Dziękuję Autorom, których spotykałem w czasie mojej pracy na uczelniach, w Akademii Teologii Katolickiej (obecnie Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego) i na Uniwersytecie Śląskim. Ich publikacje przypominają mi postacie dyplomantów i doktorów, a tematyka artykułów dzisiaj wzbogaca moją wiedzę. Dziękuję za współpracę w tamtych czasach, jak i dzisiaj. Bardzo wiele nauczyłem się od moich uczniów.

Dziękuję także tym Autorom jubileuszowej księgi, którzy przez swoje artykuły przedstawili się i dali się mi poznać od najlepszej strony. Ich prace prze-

czytałem z największym zainteresowaniem. W świetle ich artykułów patrologia w Polsce zapowiada się dobrze.

Dziękuję tłumaczom tekstów patrystycznych. Nie jestem z wykształcenia filologiem, ale paradoksalnie przywiązuję wielką wagę do badań źródłowych i usiłuję także tłumaczyć i promować polskie tłumaczenia pism Ojców Kościoła. Zawsze z wielkim uznaniem i podziwem odnoszę się do prac Tłumaczy.

Pozwólcie Szanowni Zebrani na jeszcze jedną informację prywatną, choć związaną z moją pracą publiczną na uczelni. W ostatnich latach (od 1998 roku), bardzo wiele czasu zajęło mi organizowanie i prowadzenie Wydziału Teologicznego na Uniwersytecie Śląskim. Mam nadzieję, że praca ta nie była daremna. Choć takie obawy nurtują mnie wobec słynnej deklaracji na Konferencji Episkopatu Polski, wyróżniającej i faworyzującej tylko trzy wielkie uczelnie teologiczne w Polsce, z pominięciem tak zwanych „małych” wydziałów teologicznych, zwłaszcza na uniwersytetach państwowych. O sytuacji „mojego” wydziału w Katowicach wołę jednak wykonać gest świętej Anny z Faras, z okładki Księgi Jubileuszowej „Vox Patrum” – co więcej, przymykam usta całą ręką i zwracam się do Ireneusza z Lyonu, biskupa teologa i polemisty z „falszywą gnozą”. Mam nadzieję, że w najbliższym czasie oddam do druku pierwsze dwie księgi *Adversus haereses*, które wprawdzie sprawiają mi największe kłopoty, ale po studiach i tłumaczeniach gnostyckich tekstów Nag Hammadi, wydaje mi się, że jestem w stanie je pokonać. Tą obietnicą i przyrzeczeniem chciałyby także wyrazić moją wdzięczność wobec środowiska patrologów i historyków starożytnego Kościoła, a więc także wobec Redaktorów i Autorów jubileuszowego wydania „Vox Patrum”.

Katowice, 4 września 2014 r.

(-) Wincenty Myszor

Trzeci dzień spotkania (drugi dzień obrad – środa, 24 IX) rozpoczął się uroczystą Mszą św., sprawowaną w kaplicy seminaryjnej o godz. 7.30, której przewodniczył i w czasie której wygłosił homilię Dostojny Jubilat – ks. prof. dr hab. Augustyn Eckmann. Po śniadaniu, o godz. 9.00 rozpoczęła się pierwsza część sesji przedpołudniowej, której przewodniczył prof. dr hab. Henryk Pietras SJ z Akademii Ignatianum w Krakowie. W czasie tej części konferencji wygłoszono pięć referatów i komunikatów: 1) ks. dr Grzegorz Babiarczy (Kraków), *Wolność i rozumność – dwie podstawowe kategorie antropologiczne Ambrojastra*; 2) ks. dr Adam Wilczyński (Wyższe Seminarium Duchowne w Kielcach), *Antropologia w ujęciu św. Grzegorza Wielkiego*; 3) ks. dr hab. Antoni Swoboda, prof. UAM (Poznań), *Ojcostwo w zachodniej myśli patrystycznej*; 4) dr Szymon Hiżycki OSB (Kolegium Teologiczno-Filozoficzne Polskiej Prowincji Dominikanów w Krakowie), *Modlitwa mnicha za zmarłych w egipskim monastycyzmie*; 5) ks. dr Przemysław Marek Szewczyk (Szkoła Języków Wschodu i Zachodu RHESIS w Łodzi), *Antropologia Teodoretta z Cyru*. Po ostatnim wystąpieniu miała miejsce dyskusja, a po niej nastąpiła przerwa kawowa. Obrady wznowiono o godz. 11.30 rozpoczynając tym samym drugą część sesji przedpołudniowej. W czasie obrad zostały wygłoszone dwa referaty i jeden komunikat: 1) dr hab. Monika Ożóg (Kraków), *Praktyki magiczne przeciwko zdrowiu i życiu człowieka w późnym antyku*; 2) ks. dr hab. Tomasz Stępień (UKSW), *Ciało ludzkie i jego udział w szczęściu nieba u Pseudo-Dionizego Areopagity*; 3) ks. dr hab. Jan Żelazny, prof. UPJPII (Kraków),

Związek wolności i ciała. Antropologia Tymoteusza I na podstawie jego listu do Bok-tiszso. Również po tej części spotkania odbyła się dyskusja.

Na zakończenie spotkania głos zabrał Prezes Sekcji Patrystycznej – ks. prof. dr hab. Mariusz Szram, który dokonał podsumowania obrad, podziękował Organizatorom za logistyczne przygotowanie dorocznego zjazdu patrologów oraz podał ogłoszenia.

ks. Piotr Szczur – Lublin, KUL

7. INTERPRETACJA POWOŁANIA CZŁOWIEKA W NAUCE OJCÓW KOŚCIOŁA (Kalisz, UAM, 25 X 2014)

W dniu 25 X 2014 r. Zakład Teologii Patrystycznej Wydziału Teologicznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu zorganizował w Centrum Józefologicznym (Kalisz, ul. Złota 144) konferencję naukową o zasięgu krajowym pt. **Interpretacja powołania człowieka w nauce Ojców Kościoła**. Przez zorganizowanie tego sympozjum Organizatorzy chcieli ukazać refleksję Ojców Kościoła nad wielością Bożych powołań oraz sposobem ich realizacji.

Przybyłych na konferencję gości powitał ks. dr hab. Michał Kieling, prof. UAM, natomiast wprowadzenia w tematykę sympozjum dokonał ks. prof. dr hab. Bogdan Cześn – Kierownik Zakładu Teologii Patrystycznej UAM, który jednocześnie zachęcił zgromadzonych do uważnego wsłuchiwania się w wygłaszane referaty. Następnie rozpoczęły się obrady, które podzielono na dwie sesje. Pierwszej sesji przewodniczył ks. dr hab. Paweł Wygralak, prof. UAM. W czasie tej sesji wygłoszono dwa referaty: 1) ks. dr hab. Antoni Swoboda, prof. UAM: *Miejsce wiary w życiu mężczyzny i małżonka*; 2) dr hab. Leon Nieścior OMI, prof. UKSW: *Misja prorocka kapłana w alegorycznej interpretacji powołania Samuela. Egzegeza patrystyczna (1Sm 1-3)*. W pierwszym wykładzie ks. A. Swoboda, opierając się na tekstach zaczerpniętych z pism św. Augustyna, skupił się na ukazaniu znaczenia wiary w życiu mężczyzny i małżonka: ukazywał mężczyznę jako świadka wiary; wskazał też na negatywne aspekty podejścia mężczyzny do zagadnień związanych z wiarą. W wykładzie drugim o. L. Nieścior, odwołując się do komentarzy patrystycznych do Księgi Samuela, ukazał misję prorocką kapłana. Po drugim referacie odbyła się dyskusja, a po niej biskup kaliski dr Edward Janiak dokonał krótkiego podsumowania tej części konferencji. Ksiądz Biskup podkreślił, że u Ojców Kościoła znajdujemy głębię i bogactwo myśli, jednak gdy wydobywamy te myśli, to oceniamy je i patrzymy na nie przez pryzmat współczesności, co sprawia, że pojawia się wiele takich elementów, które – z jednej strony – mogą niepokoić, ale – z drugiej strony – mogą też prowadzić do wewnętrznego ubogacenia i duchowego rozwoju. Zaznaczył też, że nauczanie Ojców Kościoła niesie bogactwo myśli i umocnienie w wierze.

Po przerwie rozpoczęła się druga sesja, której przewodniczył ks. dr hab. Bogdan Czyżewski, prof. UAM. W czasie sesji wygłoszono trzy referaty: 1) dr hab. Celestyn Paczkowski OFM, prof. UMK: *Powołanie mniszki według starożytnych źródeł monastycznych*; 2) dr Weronika Sowulewska OSB Cam. (Przeorysza Klasztoru Mniszek Kamedulek w Złoczewie): *Życie w dziewictwie realizacją ideału doskonałości chrześcijańskiej*; 3) dr Marta Ziółkowska USJK (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II): *Powołanie do wdowieństwa na podstawie „Listu do Proby” św. Augustyna*.